

Č 749 E 49

VIII. leto.

V LJUBLJANI, dne 18. januarja 1909. E 9809502 2. štev.

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20. — Vse denarne pošiljatve je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2'50, za 1/2 leta K 1'25, v Nemčijo K 3'—, v Ameriko K 4'60. — Posamezne številke 8 vin.

O vojski

pišejo vsi listi. Vnela da se bo na Balkanu, ker je Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino. Delavsko ljudstvo je proti vojskam, ker ono po navadi plača račune. Delavci ostanejo na bojiščih mrtvi, delavske družine stradajo, ko se njih živitelji bore „za domovino“. Socialna demokracija je nasprotnica vsem vojskam med narodi, ker je zastopnica delavskega ljudstva, ki želi miru, ne vojske. Groze vojskâ so nepopisne. Zato: mir med narodi ne pa vojske, ki prinašajo bedo v vrste delavskega ljudstva.

Deželni zbor kranjski.

V znamenju sloge se vrše razprave v kranjskem deželnem zboru. Klerikalci in liberalci vneto „delujejo“. Cele kôpe nujnih predlogov so vložili „pridni“ poslanci. Za 10 milijonov bodo deželo zadolžili, za dve kroni bodo hektoliter piva podražili, za slovensko univerzo so se navduševali, dr. Zajec je pobijal zajca, Kobi mu je pomagal, dr. Tavčar sekundiral . . . Dà, dà, taka pridnost se še ni pojavila, odkar je deželni zbor na Kranjskem. Da je g. Turk popolnoma na mestu, to se razume, kdor pozna Bolčevega Pepeta.

V prvi seji so skušali bivši liberalci opsovati barona Schwarca, ali posrečilo se jim ni, kajti tovariši klerikalci so jih pustili na cedilu. Sploh se vidi, da klerikalci svoje tovariše (bivše liberalce) prav pošteno vlečejo. Prav imajo!

O rezultatu celega zasedanja bomo pisali prihodnjič. Za danes je bilo potreba le gorenje konstatirati, da bodo naši čitatelji vedeli, da je sloga „v narodnostnih vprašanjih“ prešla tudi v druga vprašanja, da dr. Šušteršič milostljivo z visokega svojega stališča izraža svojo pohvalo sporjenemu baronu z Visokega (dr. Tavčarju) in da ljubljanske srajce v vsakem oziru prav znamenito reprezentira g. Josip Turk.

Vse drugo povemo prihodnjič.

Poziv!

Naročnikom „Napreja“. Veselilo bi nas kar najbolj, če bi se sedaj naši naročniki spomnili, da začenja drugo leto izhajanja lista „Napreja“ v Ljubljani in bi — tisti, ki še niso storili tega — poslali polletno, oziroma celoletno naročnino. Mi imamo obveznosti napram čitateljem — naročnikom in napram tiskarju — zato naj se čislani naši naročniki spomnijo nas . . . Vsem prijateljem se pa zahvaljujemo na dosedanjem delu za razširitev „Napreja“ in se jim priporočamo še v naprej.

Kakšen namen imajo delavske strokovne organizacije?

Strokovne delavske organizacije imajo namen: osvoboditi delavstvo iz gospodarske odvisnosti, zato se bojujejo za skrajšanje delavnega časa, za izboljšanje mezde, za boljše ravnanje z delavskim ljudstvom. Če skrajšujejo delavni čas,

podeljujejo življenje! Če izboljšujejo mezde, manjšajo lakoto.

Da, strokovne organizacije stoje vedno in povsod delavstvu na strani! Skrbe za izobrazbo, razganjajo duševno temo — vzgajajo moštost, preganjajo boječnost — razširjajo medsebojno solidarnost — streme za pravico in pravičnost — zato, delavci in delavke, vsi v strokovne organizacije! Ne čakajte na jutri, češ: že pristopim, že — ne tako, ampak pristopite takoj! Ne čakajte, kdaj bo ta ali oni pristopil — ampak brez ozira na tega ali onega, napravite sami ta prepotrebni korak. Nikar ne mislite, da ni mogoče osvoboditi se iz jarma — o ne, moč delavstva je pač že pokazala, kaj zmore.

LISTEK.

Tajnosti španske inkvizicije.

Spisal M. V. de Fereal.

TRETJE POGLAVJE.

Dolores.

8. nadaljevanje.

Medtem ko se je vršil v palači Gardunije ta gnusni in obenem smešni prizor, odigral se je pri guvernerju seviljskem drug dogodek. Bival je v eni izmed prostornih in udobnih hiš, ki je prejemale svetlobo le skozi steklena vrata na cesto in odprta okna, na velik, s cveticami posejani dvor.

V vrhnjem nadstropju te hiše, ki je navadno služila za zimsko bivališče, se je nahajala poleg velike dvorane, v kateri se je shajala družina, mala izbica, opremljena enako celici nune. Bela trda postelja, obdana od zastorov iz batista¹⁾, dva stola iz črnega izrezljanega lesa, klečalnik enakega dela, nad njim veliko razpelo iz slonove kosti in končno v vdolbini na steni majhen kipec svete device iz belega mramorja, pred katerim je gorela neprestano srebrna svetilka, napolnjena z najčistejšim oljem. To je bila sobica hčere guvernerjeve. Mlada deklica, stara komaj sedemnajst let, ni bila v ničemer podobna ostalim ženam andaluzijskim. Vzvišene lepote in odločnega, plemenitega značaja Dolores ni prebila svoje mladosti v oni mistični²⁾ nedelavnosti, ki tako nezumno razburja moč domišljije španske žene. Za učitelja je imela brata svoje matere, učenega in resnega moža, ki je dolgo potoval po Nemškem in Francoskem. Seme njegovo ni padlo na

nerodovita tla. Dolores bi bila še v današnjem času izvrstna žena.

Kipečega srca in plamteče duše, oblagodarjena z najstrožjo razsodnostjo, pravim razumom in železno voljo, je posedovala neskajeno vero cerkvenih očetov; njena milosrčnost se je upirala vsem zmotam in krvoločnostim fanatizma.³⁾ Bila je pobožna kakor nekoč Izabela Katoliška,⁴⁾ ona velika kraljica katere mila, nežna pobožnost se je tako dolgo in s tako velikim strahom upirala uvedbi inkvizicije ter se neprestano bojevala zoper njene čine. Hči guvernerjeva je sledila duhu in morali⁵⁾ evangelijskega, in to je bilo v tistih časih zelo nevarno, kajti če se je hotelo živeti brezskrbno, se ni smelo biti učenec Kristusov, temveč kreature⁶⁾ inkvizicije. Vendar pa Dolores, ker je ostala zvesta zunajnim verskim šegam in je bila hči dobrih katolikov, dotlej še ni nase obrnila pozornost grozovitega tribunala.

Veliki inkvizitor seviljski, Peter Arbues, je nasprotno, enako v znamenje miru, razprostil svoje vsemogočno prijateljstvo čez celo hišo guvernerjevo. V njegovi dvojni lastnosti, kot duhovna in vrhovnega glavarja inkvizicije, se ga je sprejelo v tej družini ob vsaki uri; toda ker se je nahajal še v starosti viharne strasti, štel je komaj štirideset let, ni mogel pogledati svete, čiste mlade devojk, da ga ne bi napadel demon⁷⁾ pohotnosti ter ga objel z vso pekočo pohlepnostjo. Ne brez strašnega ljubosumnja je opazoval mladega Estevana iz Vargasa, ki je bil postal edini predmet ljubezni hčerke guvernerjeve. Sledil je vsakemu napredku te strasti z žgočo skrbjo in komaj se je obvladal, da ni izdal sovrastva, ki ga je gojil do mladega moža.

Zaman se je trudil, obuditi pod krinko svetega in očetovskega prijateljstva v srcu mlade deklice občutke, odgovarjajoče njegovim; zaman si je prizadeval, uplivati nanjo s čarobnimi pogledi in s svojo v resnici izredno lepoto. V njegovi bližini se Dolores ni mogla ubraniti čuvstva strahu, katerega si je prizadevala izdajati za spoštovanje; pogledi inkvizitorjevi so vzbujali v njej bolešni nemir, da je pobledele in se začela tresti po vsem životu.

Dotični večer je prebil Peter Arbues v salonu guvernerjevem. Proti deseti uri je Dolores odšla v svojo sobo. Priprla je za seboj vrata, kakor vedno, ker se v hiši očetovi, kjer jo je oboževalo vse služabništvo, ni mela ničesar bati. Razpustivši

si lase, pustila jih je pasti preko belih ramen, poklekne pred klečalnik in se zatopi v iskreno molitev. Tako je nekaj trenutkov šepetala kakor v temnem obupu, v katerem se je njena duša čutila tako potrto. Nato potegne iz nedrj majhno pisemce ter je prebere z bolestno radovednostjo:

„Dà, resnično,“ je zavzdihnila, „njegova pisava je! Torej se nisem motila! Inkvizicija ga sovraži in sedaj se boji, da me izpostavi nevarnosti, če bi prišel k meni. Torej je bilo odpotovanje, o katerem mi je bil pravil, da je neodložljivo, le pretveza, da se je za par dni umaknil, kljub temu pa ne more živeti, da bi me ne videl, in zato me roči, da naj pridem danes zvečer k Hiraldu, kjer me hoče počakati. On bi umrl, če bi mu to odrekla.“

„Oh da, umrl bi brez mene, kakor jaz brez njega,“ je zavzdihnila ter si otrla solze. „Najina ljubezen ni, ki v odsotnosti ugasne.“

„O moj bog,“ je nadaljevala, „v kako nesrečnih časih živimo, da se mora zatajevati celo naravna čutila.“ Kaj je postalo iz Vas, božje postave Kristusove? In Ti, stoletje apostolov, v katerem sta se dva ljubila svobodno pred bogom, ali si Ti spočelo to železno stoletje⁸⁾, v katerem se ne sme ljubiti boga na svoj način? V katerem niso duhovniki več naši tolažniki, temveč naši rablji? V katerem je postalo drevo življenja drevo življenja drevo smrti, ki razprostira žalostne svoje veje preko celega sveta?⁹⁾

„Oh, Estevan, kam naj pobegneva, da najdeva prijateljsko zemljo, kamor ta kuga še ni prodrla!“

In kakor v napadu obupa je vila nesrečnica roki, stopila pred klečalo, objela slonokoščeno razpelo in je pritisnila na prsi liki zblaznela ter mrmrala s tresočim glasom: „Ti, ki si toliko trpel, o moj bog, uči me prenašati trpljenje!“

Nenadno se je počutila olajšano v krčevitem ihtenju in z grenkimi solzami je močila podobu onega, ki ga je bila klicala v tolažbo.

V tem hipu so se nalahko odprla vrata celice. Prestrašena vstane Dolores in odskoči k oknu, umaknivši se inkvizitorju, ki se jej je počasi bližal. Niti toliko moči ni imela, da bi bila zavpila.

„Otrok moj, ali te morda motim v Tvoji molitvi?“ vpraša Peter Arbues s sladkim glasom.

„Prečastni gospod,“ odgovori Dolores pridušeno, „čemu stopate ponoči v mojo sobo? Ali Vam ni sveto stanovališče mladega dekleta?“

„Veliki inkvizitor poseduje moč, podeliti odvezo za vse,“ odvrne dominikanec, „in Ti se ne pregrešiš, če me sprejmeš pri sebi.“

„Prečastni gospod,“ mu ona seže v besedo, „jaz ne zapopadam teh zanikrnih izgovorov, ki razlagajo neizpremenljive postave vesti po lastnem dopadajenju in enemu dopuščajo, kar pri drugih velja za zločin. Vi ste moški in moški ne sme ponoči v sobo ženske, bodisi da je njen mož.“

„Dolores,“ jo prekine inkvizitor s strogim glasom, „mari ste pozabili, da je rekel Kristus svojim apostelnom: Kar boste razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih — da nam je podelil vso moč nad dušami in telesi?“

„Oh, premilostivi gospod, ne pačite tako besed evangelija. Besedilo je čisto in tako jasno, da brez slabe volje ni mogoče, napačno razumeti je, ne vem, služabnikom živega boga, in še manj nam, Vašim poslušnim učencem.“

„Črka ubija, duh pa oživlja,“ odvrne inkvizitor; „in Ti, deklica mlada, si zelo nespametna, da se proti meni tako govoriti drzneš. Svete knjige so posvečene zbirke postav, katere razlagati je prepuščeno edinole nam; za Vas velja slepa pokorščina. Gorje tistim, ki si jih tolmačijo brez naše sopomoči, ki iščejo luči brez nas. Gorje nespametnikom, ki zablodijo brez pomoči namestnikov Jezusa Kristusa v zmote in krivo vero.“¹⁰⁾

„To ni nobeno krivoverstvo, če se sledi evangeliju!“ se upre Dolores.

„Če bi govorila tako pred kom drugim, kakor pred velikim inkvizitorjem seviljskim,“ vpade Peter Arbues s strašnim pogledom, „bi Te jutrišnji dan več ne videl v hiši Tvojega očeta, in inkvizicija —“

„Jaz nisem ničesar zakrivila zoper inkvizicijo!“ ga prekine Don Estevana iz Vargasa s povdarkom, kateremu je skušala padati odločnost, čeprav jo je navdajal nepremagljiv strah.

Peter Arbues je to opazil ter se približal dekletu, ki se niti za las ni moglo več umakniti, kajti njene noge so se dotikale že skoro zidu pod oknom.

„Dolores, Ti torej ne veš, da sem Tvoj prijatelj?“ reče nato dominikanec sladkajočim glasom.

„Oh, prečastiti gospod,“ reče ona nato proseče, „potem se odstranite in ne zlorablajte svoje oblasti, da tako vdirate v mojo sobo. Idite — idite, rotim Vas za to na kolenih!“

Peter Arbues je bil kakor zamaknjen v motrenju tako čudovite lepote in se je delal, kakor da prošnje ni slišal. Dolores je stala pred njim z razpuščenimi lasmi, oblečena v črno obleko, katere široki izrez je kazal po kroju tedanje dobe na čarovit način, beli čisti marmor njenih ramen. Zdelo se je, kakor da se dviga njena rast še višje in ponosilnejše, in žar njenih velikih, črnih oči, v katere se je zateklo vse njeno življenje, je padal krasni bledici njenega obličja nov čar.

„Oh, otrok, otrok,“ vsklikne menih, „kako si krasen, in kako srečen je Estevan!“

„Usmiljeni gospod!“ zakriči Dolores, prestrašena spričo pohotnega izraza v poželjivem pogledu dominikanca. „Ali sanjam? Ali niste Vi veliki inkvizitor seviljski, duhoven, gospodov, zaščitnik kreposti drugih!“

„Ne,“ zakriči menih, od ubrzdane strasti drhteč po vsem telesu, „tu ni več veliki inkvizitor, ne več duhoven; tu je samo še Peter Arbues, ki Te ljubi, Peter Arbues, ki iz ljubezni za Tebe umre!“

Pri teh besedah se izvije iz prs deklice zvenč krič in Dolores otrpne po vsem životu liki kamen. Inkvizitor je ležal pred njenimi nogami. Silovita strast je zveržila v tem hipu njegov sicer lepi in pravilni obraz. Poskušal je, da objame hčer guvernerjevo. Le ta, prožeta groze, se je tako pritisnil k steni, da je odplavala drhtečim rokam dominikanca enako senci. Pograbil je za rob njene obleke. Nezmožna, napraviti kakršnokoli kretnjo, je stala Dolores nepremično kakor kamen, stisnjena ob ozko okno. Ker pa je v položaju, v kakršnem jo je bil nevredni duhoven presenetil, obdržala slonokosteno razpelo v roki, pomolila je sveto podobo v prav istem trenutku, ko jo je bil hotel objeti, s krepko kretnjo proti njemu, in zakričala:

„Peter Arbues, prestopi to mejo, ako se upaš! Duhoven Kristusov, hočeš li kljubovati svojemu gospodu!“

Nesramni dominikanec je povsili glavo in se umaknil. Zbal se je! — Fanatični duhoven je pač zamogel prelomiti in pačiti postavbo božjo, oskruniti podobo boga pa ni imel moči.

Počasi se je vzdignil, pogledal deklico poln divjega srda in zapustil sobo, ne da se je ozrl.

Dolores je pritisnila obrambno podobo na prsi in zaklicala: „Ti si me rešil! Hvala Ti, o gospodu!“

Hripavi glas nočnega čuvaja je oznanil pol-dvanajsto uro. Ljubljanka Estevanova je bila sicer utrujena, a vzlic temu je pritrdila svoje dolge lase na želvin¹⁾ glavnik, se zavila v dolg rjav plašč ter šla počasi doli po kamenitih stopnicah, vodečih do zunanjih hišnih vrat. Šla je proti Hiraldu.

Ko je prestopila prag stanovanja, hušnila je mimo senca iz obočnega hodnika, in v svitu motno brleče cestne laterne se je jasno razločila postava v plašč zavitega moža. Dolores je zadržala ob tem pogledu, toda šla je dalje svojo pot.

„Dobro!“ je pogodrnjal inkvizitor — kajti on je bil! „Drugo bo opravil Henrikes!“

Dalje sledi.

¹⁾ Batist. Fina, redka, platnu slična tkanina — ²⁾ Mistika, mističen. Skrivnost, skrivnost, tajinstven. — ³⁾ Fanatizem, fanatičnost. Kdor brez premisleka, če je prav ali ne, kako stvar zagovarja ali se bojuje zanjo, temu pravimo, da je fanatičen. Fanatični so dandanes tudi takozvani klerikalci, ki se pogosto potegujejo za stvari, ki jih niti ne razumejo, šestokrat pa niti ne verujejo vanje. — ⁴⁾ Izabela Kastiljska (roj. 1457., umrla 1504.) je bila soproga kralja Ferdinanda Aragonskega in se je vedno s studom upirala grozovitostim svetega oficija in dolgo časa uvedbi moderne inkvizicije v Kastiliji. Torrequamada, spovednik Ferdinandov, nič manj aboten kakor fanatičen menih, je izsilil pod pretezo, da hoče služiti lakomni politiki kralja, dovoljenje pobožne Izabele, in to vselej, kadar je hotel v svoji lastnosti kot vrhovni inkvizitor zlorabiti kraljevo oblast. Kraljica mu je nekoč, ko je stopil prednjo z novo zahtevo in jo opremil celo z grožnjami, odgovorila: „Menih, ne pozabi, da je inkvizicijo uvedel kraljevski ukaz, in da jo kraljevski ukaz tudi lahko odpravi!“ — ⁵⁾ Morala, navedenost, nauk ali pravilo za življenje Kdor živi razuzdano, se pravi, da je nemoralen. ⁶⁾ Kreatura je žival ali stvar najnižje vrste. S kreaturo se označuje človeka, ki se (kakor pes) komu slepo meče pod noge in se da izrabljati v sebične namene. Izraz pomeni toliko, kakor priliznjeneč, hinavec, stvar brez lastne volje. t. d. — ⁷⁾ Demon. V starem veku neko nadzemsko bitje med bogom in človekom, pozneje zlobni duh, hudič. Z demonom se dandanes nazivlje neko nevidno silo, na pr. alkohol, ki človeka opijani in ga pripravi ob zavest. Ta izraz se spravlja v zvezo tudi s pojmi, ki se jih hoče predložiti kot nekaj groznega. N. pr.: Demon-glad, demon-vojska, militarizem, — ⁸⁾ Doba prvega krščanstva, ko so živeli in učili še apostoli, se imenuje pogosto „apostolsko stoletje“. „Železna stoletja ali doba preganjanj s strani kat. cerkve prihaja od tod, ker se je ljudi vklepalo v železje in bi se prej omehčalo železo, nego srce cerkvenih mogotcev. — ⁹⁾ Znano je, da je v južnih pokrajinah Karol V. ravno za te dobe upeljal inkvizicijo pod imenom „duševnega tribunala“. Pozneje je ravno ta tribunal (oblast, sodnija) za kralja Filipa II. odredil v teku treh let usmrčenje več kakor 1800 ljudi (Meinert, „Zgodovina reformacije“). Amerika in vse prekomorske dežele španske in italijanske so ravnotako ječale pod jarmom inkvizicije. — ¹⁰⁾ Katoliška cerkev si je vedno prilastila oblast,

da je ona edini poklicani tolmač sv. pisma. Svoj čas je bilo sveto pismo prepovedano berilo, niti nižji duhovniki ga niso smeli brati. „Družba sv. Mohorja“ prav zdaj izdaja sv. pismo, a seveda z razlago, ki je vseč cerkvenim krogom. K tej stvari se še povrnemo. — ¹¹⁾ Želva. Žival, ki živi v vodi in na suhem (Schildkröte) in ima čilno trdo lupino, iz katere se izdeluje glavničke, podobne onim iz celuloze.

Kdor se hoče dobro in neprisiljeno zabavati, naj pride v soboto 30. januarja 1909 ob 8. uri zvečer v ljubljanski „Narodni dom“, kjer bo „IV. velika mednarodna maškarada“ organizacije tobačnega delavstva. Vstopnice za strokovno organizirane delavce se dobe po 80 vin. v „Strokovnem tajništvu“, Dunajska cesta št. 20. Veselica se torej ne vrši 6. februarja, kakor je pomotoma poročal „Rdeči Prapor“, temveč 30. januarja.

Z M E S.

Nov škodljivec delavskemu ljudstvu. V Ljubljani se je po vzoru Trsta ustanovila — organizacija, ki ima namen, škodovati organiziranemu delavstvu. Ustanovila jo je liberalna stranka. Adolf Ribnikar, ki je „izvoljen“ za predsednika, je sam sledeče očrtal namen Narodne Delavske Organizacije: „Mi mladi liberalci smo mislili liberalno stranko reformirati pri glavi (pri izvrševalnem odboru), ali uvideli smo, da tega ne moremo, zato smo začeli pri tleh.“ In sedaj hodijo okrog delavcev, malih obrtnikov, uradnikov in učiteljev ter jih vabijo v imenu narodnosti v „organizacijo“ proti socialni demokraciji. Žalostno pri tem je dejstvo, da se je našel celo učitelj (Likar), ki je dasi ga veže sklep shoda: izstopiti iz liberalne stranke — stopil v odbor te Ribnikarjeve pomožne družbe v svrhu samiranja stare liberalne strančice. — Delavci! Proč od vseh takih elementov! Vsi: v socialno demokracijo!

Dvajset let. Na Silvestrov večer lanskega leta (1908) je bilo dvajset let, ko se je v Avstriji ustanovila socialno-demokratska delavska stranka. Od 31. dec. 1888 ima bojujoče se delavstvo Avstrije, brez ozira na narodnost, skupen program in enotno organizacijo! Če se po dvajsetih letih spominjajo sodrugi nazaj na dobo, ko so se delavci, stremeči za enim ciljem, med seboj prepirali, ne vedoč, da morejo edino združeni doseči veliki svoj smoter: osvoboditi sebe iz duševnega in telesnega jerobstva, morajo biti iz srca veseli vseh lepih uspehov, ki jih je socialna stranka že dosegla. Dà, veliko se je doseglo v teh nekoliko letih. Splošna in enaka volilna pravica! — že uresničenje te zahteve

govori dovolj. Starostno zavarovanje — da, zgodovina težkih bojov teh dvajsetih let kaže, da stopa delavstvo združeno v soc.-dem. stranki, po pravi poti. Le čvrsto naprej — da bomo za daljnih 20 let še veselejši in še močnejši nego sedaj!

Potres na Siciliji (v Italiji) je povzročil vse polno gorja. 100.000 ljudi je našlo prezgodnjo smrt v razvalinah poslopij. Jasno prikazati vso nesrečo, ki jo je ta strašni potres povzročil, za sedaj ni mogoče, kajti preobsežen je teren, kjer je potres razsajal in preogromno je število nesrečnih žrtev. — V Ljubljani se je konstituiral odbor, ki pobira prispevke za žrtve potresa.

Turčija bo zadovoljna. 51 milijonov ji bo plačala Avstrija za Bosno in Hercegovino. Ubogi davkoplačevalci, ki slede buržoazni politiki, da jih obklada vedno z novimi bremen.

Kakšni so rodoljubi! „Omladina“ na str. 161 piše nastopno: „Nemško samostansko šolo obiskujeta tudi hčerki nekega uglednega istotako akademično izobraženega gospoda, ki je — če se ne motimo — v vodstvu narodno-napredne stranke. Kaj naj še verjamemo možu, ki pri vzgoji svojih otrok zataji glavni načeli svoje stranke: narodnost in naprednost?! To je grda neodkritosrčnost, da ne rabimo hujšega izraza. Kdo more potem zahtevati od nižjih slojev, od manj izobraženih krogov, naj vzgajajo svojo deco v narodnem duhu! Vse še tako radikalno pisarjenje po listih nič ne pomaga: besede mičejo — vzgledi vlečejo.“ — „Slov. Narod“ seveda ne bo ponatisnil te notice, kot ni ponatisnil notico iz zadnjega „Napreja“, kjer je bilo povedano, kako se zagorski liberalci klanjajo nemškemu direktorju. Dà, dà — buržoaziji je narodnostni boj je sredstvo, da zakrivajo za njim lastne interese.

„Der Abstinente“. Pod tem imenom izhaja že osmo leto na Dunaju zelo zanimiv časopis kot uradno glasilo Delavske abstinentne zveze v Avstriji. Njegovi glavni sotrudniki so najbolj znani sodrugi kot dr. Adler, Anton Hueber, Henrik Beer, Franc Siegel, Julij Deutsch, G. Grigorovici, Mih. Schacherl in drugi. Urednika pa sta zdravnik dr. Fröhlich in dr. Putz. „Der Ab-

stinent“ se bori proti alkoholizmu, ki ga smatra za največjega sovražnika delavskega ljudstva, kar tudi je! — „Der Abstinente“ je izborna orožje „Delavske abstinentne zveze“, ki združuje delavce-abstinate, jih poučuje in vodi v boju proti alkoholizmu. — Tudi pri nas na Slovenskem bi bilo dobro, če bi se delavstvo združilo v boj proti alkoholizmu, ki nam odvzema cele vrste delavcev iz organizacije. Delavci! Proč z alkoholom!

Za slovensko vseučilišče se prirejajo shodi. Celo klerikalci so se vneli za — prirejanje shodov za vseučilišče. Sumljivo je to, kajti znano je, da so klerikalci nasprotniki svobodne vede in svobodnih vseučilišč! Menda pa ne mislijo, da bi v Ljubljani mogli imeti vseučilišče na „katoliški podlagi“?

Opekeli se je. Pobožni urednik krščansko-socialnega lista „Faschingszeitung“ je obrekoval soc.-dem. poslanca Lukasa iz Celovca. Sodr. Lukas ga je tožil in g. redaktor je bil obsojen na trimesečno ječo, ker ni mogel svojih obrekovanj podpreti z dokazi. Seveda se je pobožni ničvrednež pritožil proti razsodbi, kasacijski dvor pa je zavrnil pritožbo, češ, da je neutemeljena! In pobožnež bo moral tri mesece sedeti! — Koliko let zapora pa bi dobil že klerikalni odgovorni urednik „Naše Moč.“ gosp. J. Gostinčar, če bi ga državni zbor izročil v roke pravice!!

Kakšne časopise naj bere delavec? Na to se prav lahko odgovori! Za delavca je delavski tisk, delavsko časopisje! Prvič: „Rdeči Prapor“ „Naprej“ in „Delavski List“. To so delavski časniki! Te naj bero delavci in te naj širijo med svojimi tovariši! Na „Naprej!“ bi moral biti sploh vsak delavec naročen, ker je list po ceni — in izgovor; „list je predrag“, ne velja!

Iz Trbovelj.

Klerikalna hinavščina. V štev. 2. od 11./12. 1908 laže in napada „Naša moč“ naše delavne volilne može za bratovsko skladnico. Tem obrekovalcem je danes še težko pri srcu, da so možje socialno-demokratske stranke pri volitvi volilnih mož za bratovsko skladnico dobili tako ogromno število glasov. Gruntajo še danes, kaj je bilo temu vzrok. Mi lahko z mirno vestjo odgovorimo: Vaša klerikalna korupcija in Vaše klečeplaztvo je dovedlo zavedno trboveljsko delavstvo do tega, da je s svojimi glasovi tako impozantno odgovorilo klerikalnemu oderuštvi in klečeplaztvi.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!!

Predbaciva se nam, da smo mi zakrivali, da se zvišajo doneski v provizijsko blagajno za 30 %. Vprašamo: Kdo je sedel takrat v predstojniškem odboru, ko se je kar naenkrat nad 100 delavcev penzioniralo in s tem na cesto vrglo? Ali so možje kakor: Jordan, Baumkirchner, Spiler, Lubri, Škofca, Burkelc, Stern i. t. d. (danes sami pazniki), kateri so spomladi 1902 zapisnik bratovsko-skladnične seje podpisali in s tem te ljudi penzionirali — pristaši socialno-demokratske stranke? Ali niso bili takrat in so še danes v Vašem klerikalnem taboru? Po § 29. pravil more in sme edino predstojništvo bratovsko-skladnične člane penzionirati in po § 69. pravil ima zopet predstojništvo zdravnike v rokah, torej je krivo edino klerikalno klečeplaztvo, da se je vrglo 100 ljudi na cesto in s tem napravilo tako ogromen pomanjkljaj. Šlo se je napram ravnatelju vedno z „ja“ in „amen“, in sam „ja“ jim je končno pripomogel do pazništva, nikakor pa ne zmožnost. Napake, ki so se od klerikalcev pri bratovski skladnici cela desetletja delale, se ne dajo kar naenkrat poravnati. Da se pa tem škandaloznim razmeram vsaj nekoliko odpomore, je sedanje predstojništvo v seji dne 22. I. 1908 stavilo predlog, naj se vse penzioniste, ki niso dovršili 45. leto, zdravniško preišče in da jih, če so za delo zmožni, reaktivira.

Glede izplačevanja rezervnih deležev bi bilo dobro, ako bi možgani g. župana in tov. preštudirali §§ 7, 8 in 36 drž. zak. brats. skladnice z dne 28. julija 1889, za katero pridobitev so se rudarji prejšnja desetletja mnogo bojevali.

Vsako leto je rudniško konsumno društvo prispevalo s precejšnjo svoto denarja bratovski skladnici, a ti klečeplazci so trboveljski rudokopni družbi konsum prodali in tudi s tem napravili bratovski skladnici veliko škodo. Delavstvu pa priporočamo, čitati delavske in ne klerikalnih izdajalnih in obrekovalnih listov.

V neki gostilni je v družbi knjigovodja skladišča trboveljske rudokopne družbe Mihalkota trgovca Dvorschek izrazil žaljivo besedo: Dreckknappen. Brez vsakega drugega komentarja priporočamo rudarjem, da si to žaljivo besedo prav dobro zapomnijo.

Jeseniške novice.

Klerikalno maščevanje. Neki preddelavec, ki sliši na ime F. Rakef, zagrizen klerikalec, se skuša

maščevati nad sodelovalci, ki so ob zadnjih volitvah volili soc. demokratično. Zapostavlja jih pri delu, klerikalce pusti delati čez uro, soc. dem. pa ne. Od 14. decembra dalje so psovke kakor: svinje, osli t. t. d. na dnevnem redu. Zadnjikrat ga opozarjamo, naj preneha s tako surovo oliko, drugače smo primorani nastopiti drugo pot.

Zopet politika v cerkvi. V nedeljo dne 10. t. m. je imel zopet naš dični Zabukovec pridigo o soc. demokratih. Cela popoldanska pridiga je veljala soc. demokraciji. Kaj je vse gromadil skupaj, o tem se nam ne zdi vredno pisati, saj cenjeni čitatelji „Napreja“ itak vedo, kako sodi naš Zabukovec, ki se redi od vere ljudstva, o soc. demokraciji. Radovedni smo, kdaj pride na vrsto liberalizem, s katerim je imel zadnja leta toliko opravka. Morda pride še španska inkvizicija na vrsto. Kdo ve? Kajti pri našem dušnem pastirju ni nič nemogočega. Obljubil pa je nadaljevanje o soc. demokraciji drugo nedeljo popoldan. Torej: kdor hoče slišati laži dušnega pastirja, naj pride.

Vsled bojkota na Balkanu gre v naši tovarni splošno slabo. Največ trpe oddelki, ki izdelujejo žico in žreblje. Vse zaloge, vsi magacini so polni narejenega blaga, a iz tovarne gre pa zelo malo. Delavci v teh oddelkih delajo po 3—4 dneve v tednu. Kako lahko in radi bi nadomestili v ostalih dneh prisiljenca, ki delajo vse dni v tednu v splošno nevoljo delavcev. Splošno pomanjkanje dela se čuti tudi pri vseh rokodelcih. Novo leto se je začelo, dela pa nič. Tudi mojstri so začeli postajati nervozni. Posebno nekateri, katerih imena pa danes zamolčimo. Za vsak najmanjši pregrešek psujejo in vpijejo. In ubogi delavec, ako noče biti sredi zime postavljen na cesto, mora molčati in vse požreti. Gotovo je prišel pritisk od vodstva. Dogodilo se je, da jih je šlo osem pritožiti se, ker jim je bilo odtegnjeno od zaslužka. Gospod inženir je pa vsem osmim odpovedal delo. Vsak najmanjši odgovor zadostuje, da si ob kruh.

Ako je pa dosti dela, posebno poleti, takrat pa hočejo imeti vse naenkrat, da človeku lije pot z obraza. Žalostna usoda tovarniških trpinov. Kako velik je razloček med tovarniškim delavcem in kmetom, ki je neodvisen, ki pozimi vstane, kadar se mu zljubi in ob mrazu sedi za gorko pečjo, ki ga nihče ne nadzoruje pri delu kakor tovarniške trpine, ki morajo marsikatero grenko požreti, in so kljub temu vsak dan v nevarnosti,

da jih pahnejo na cesto. Vse to vidimo, vse to slišimo in gledamo, odkod bo prišla pomoč. Zaman pričakujemo od drugod rešitve in boljših časov.

Rešitev je v nas samih. Dvignimo sile, ki so v nas, združimo se vsi v kovinarski organizaciji, pristopimo vsi v socialno demokracijo, ki je stranka trpinov, stranka delavcev. Sila rodi protisilo, in delavstvo, ki je že desetletja zatirano, vstaja, se združuje in to kaže začetek nove dobe na Jesenicah.

Zahvala. Podpisana vdova po ponesrečenem možu, umrlem 24. decembra 1908, Antonu Debelaku, tovarniškem delavcu na Savi, se najiskreneje zahvaljujem ondotnemu tovarniškemu delavstvu, kakor tudi gospodom mojstrom za velikodušni dar, ki ga je nabral g. Peter Hrovat in sicer: od tovarniških delavcev od železnine 83 K 58 vin., od tovarniških mizarjev in žagarjev 34 K 80 vin., skupaj 118 K 38 vin.

Barbara Debelak.

Iz Zagorja.

Na Štefanov večer se je vršila prva veselica požarne brambe. Veselica je bila zelo dobro obiskana. Seveda so se je udeležili večinoma organizirani delavci. Da je tako malo zanimanja pri naših „purgarih“ za to društvo, je gotovo žalostno. Veselica je prinesla društvu precej dobička. „Slovenski Narod“ se jezi, ker so se delavci v tako ogromnem številu udeležili, in zabavlja na vse načine. Pravi, da se Slovenci niso udeležili. Vprašamo: Ali niso bratje Sokoli več Slovenci? No, tega se pa nismo nadejali od „Slovenskega Naroda“, da jih bo imel za Nemce. Piše, da so se nosile nemške čelade, no, gospoda: saj jih je vendar gospod Poljšak naročil, saj jih niso organizirani steklarji. Sramotno je, da se zabavlja čez steklarje, ki so povsem mirni, organizirani zavedni delavci. Podtika se jim, da pošiljajo svoje otroke v nemški vrtec. Ali ne pošiljajo tudi slovenski liberalci svoje v isti vrtec? Tudi Čobal jim je napoti. Pa saj vemo, da družega, kakor zabavljati, obrekovati poštene ljudi, itak ne znajo. Ne bomo na druge neslanosti odgovarjali, ker so prenizkotne. Omeniti moramo samo to: Nas socialne demokrate se vedno zmerja, da smo Nemci, ker stojimo vedno v boju proti nemškemu kapitalu in ker smo mednarodno organizirani. Pred svojim pragom naj gospodje pometajo.

Pri nas životari neko pazniško društvo, pri katerem so pa tudi pazniki nemške narodnosti. Predsednik je pa slovenski liberalec. Isti Slovenci, ki so pri tem pazniškem društvu z Nemci mednarodno organizirani, pa vedno zabavljajo čez internacionalo. Da, gospoda: zakaj se pa vi organizirate mednarodno? Tako nesramno-dosledni, kakor so naši naprednjaki, gotovo ne more biti nobeden pošteno-misleči Slovenec. Na eni strani zabavljati, na drugi se pa klanjati nemškemu predsedniku „šulverajna“, to je jako lepa doslednost.

Zagorje. Pri nas je tudi mesar Križanič, ki živi zgolj od delavcev, pa se drzne zabavljati čez nje, češ, kaj bodo ti socialisti, saj so sami berači i. t. d. Pri nakupovanju pa ta mož ni nič izbirčen. Dobro bi bilo, da bi se za tega mesarja politično-zdravstvena oblast malo zanimala, kajti o njegovem mesu krožijo razne govorice.

Gospod Bonaventura je pa res dober agitator za našo stranko. On namreč zmerom pošilja take kaplančke, ki znajo dobro zmerjati. Sedaj je prišel namesto Jernejčka tudi en tak fant, ki družega ne zna, kakor na prižnici zabavljati čez socialne demokrate. Le tako naprej, kmalu boste pripovedovali vašo modrost praznim stenam.

„Naprej!“ je gotovim krogom po Zagorju zelo na poti. Raznašalce „Napreja“ so začeli denuncirati, upamo pa, da zaman. Pa o tem drugič več!

Iz idrijskega okraja.

Javni ljudski shod v Idriji dne 9. januarja je razpravljal o imenovanju tretjega šolskega nadzornika. Sodrug J. Štravs je v jedrnatih besedah pojasnil krivico, ki se godi slovenskemu narodu na Kranjskem v šolskem oziru, eklatanten dokaz je imenovanje g. prof. Belarja za tretjega šolskega nadzornika. Predlagal je sledečo resolucijo: „Uvažujoč, da mora šolstvo služiti le kulturnim potrebam posameznih narodov in se ne sme degradirati na politično mešetarjenje — protestira shod proti temu, da se je imenovanje Albina Belarja za tretjega šolskega nadzornika vprizorilo v deželi Kranjski, ki obstoji iz 95 odstotkov Slovencev na korist 5 odstotkov Nemcev, dočim Slovenci na Koroškem in Trstu morajo prositi celo za ljudske šole. Shod najodločneje protestira, da

se na tako sramoten način kršijo zgoraj imenovana načela.“ — Sodrug Anton Kristan pa je pri tej priložnosti konstatiral „delavnost“ slov. državnih poslancev. Postavka za tretjega dež. šolskega nadzornika je bila v proračunu; če bi gospodje pregledali proračun, bi našli v njem to postavko. Hrup, ki je zdaj radi Belarjevega imenovanja, bode naj naperjen tudi proti državnim poslancem slovenskih krajev, ker ne vrše svojih dolžnosti. — Resolucija je bila soglasno vsprejeta.

O občinskih razmerah in o odslovljenju občinskega tajnika Novaka je razpravljal 9. jan. v Idriji javni shod. Poročal je notarski kandidat Tavzes. Predložil je tudi tozadevno resolucijo, v kateri se protestira proti temu, da bi gerent Zazula vodil bližajóče se občinske volitve. — Sodrug Anton Kristan je povedal liberalcem nekaj bridkih glede sprave s klerikalci, katere sad je sedaj odslovljenje g. Julija Novaka. — Resolucija se je sprejela.

Občinske volitve v Idriji se bodo vendar enkrat vršile. Kdaj, se ne ve še natanko. Imenik je razporejen. Volilcev je v tretjem razredu 508, v drugem 29, v prvem pa vsi uradniki in učitelji in profesorji. — Klerikalci že strastno agitirajo; upajo na zmago. Če bodo liberalci pametni in ne bodo uganjali neumnosti, kot jih mislijo, potem seve bo stvar lahka, bo klerikalna Oswaldova četa poražena. Na zaupnem sestanku so socialni demokratje določili pogoje, pod kojimi pojdejo v skupni boj. Če jih liberalci sprejmo in če se jih bodo držali, bo lahko skupno delo — drugače ne!

Rokodelski pomočniki v Idriji prirede veselico v prid obrtniški bolniški blagajni v nedeljo, dne 24. t. m. v pivarni pri „Črnem orlu“. Začetek je ob 8. uri zvečer. Vstopnina je 40 vin. za osebo. Preplačila se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabijo uljudno

rokodelski pomočniki.

Občno konsumno društvo v Idriji se je v letu 1909 prav lepo razvilo. Promet se je kljub težkim gospodarskim krizam povečal. Zato: Svoji k svojim — konsumentje v konsumno organizacijo!

Iz ljubljanske okolice.

Iz Iga. Mislini, da bo prav, če Vam napišem nekaj iz naše občine. 14. dec. je bila deželno-zborska volitev. V nedeljo pred volitvami je oznanil

župnik dr. Mauring raz leco: „Jutri bo volitev, kandidat za naš okraj je: Dimnik, kmet v Jaršah, Tako zapišite vsi na glasovnico! „Vendar je bila udeležba majhna. Agitacije duhovnikov so ljudje že siti. Prav dosti imajo že farovške komande. Le boje se maščevanja iz farovža. Nekateri so pa še res tako omračeni, da mislijo, da se pri vsaki volitvi rešuje „vero“. Naša občina je kmečka. Parola je bila: kmet za kmeta. So pa tudi med nami, ki so svojeglavni misli. 16 takih je prišlo na volišče in oddalo svoje glasovnice za Jos. Petriča. Pri nas sicer še ni izginil tisti veter, ki je l. 1848 pihal po naših krajih, ko so šli naši predniki pred grajska vrata in zlomili palice biričem fevdalnega plemstva. Kakšen zastopnik kmetov pa bo Dimnik? Tak, ki glasuje na komando farovžev, še ni nikoli delal za kmeta. Naš župnik je po volitvi stresal svojo jezo nad tistimi, ki niso volili Dimnika. V cerkvi je vpil: „Zahvalim se tistim, ki ste volili Dimnika. Kmet za kmeta. Kaj pa tisti, ki so volili železničarja? Ali so mislili, da bodo dobili železnico na Ig?“ Dalje je obljubil, da pri teh 16 ne bo pobiral ne bere in ne denarja za obrede. To nas je zelo razveselilo! Da bi se le držal svojih besedi! Pri drugih volitvah bo potem večina naša.

Tudi naš kaplan bi rad pojedel vse socialiste. Zadnjič je vpil, kaki lenuhi so socialisti, da pa bodo kljub temu porušili cerkve in duhovne ven spodili.

Tudi drugače se odlikujeta naša dva gospoda. Otrok nočeta krstiti, če jima ni boter povšeči. Dozdaj sta že dva otroka nekrščena.

Iz naše občine bomo še več napisali, potreba je, da svet izve, kako je pri nas. Tudi bomo napisali kaj več o občinskem lovu in g. dr. Mauringu. Za danes bodi dovolj.

Iz Besnice nad Kranjem.

Naš župnik Pokorn se grozno jezi na socialne demokrate. Pri zadnjih volitvah je dobil klerikalni kandidat samo deset glasov več kot socialni demokrat. Pa še teh ne bi dobil, ko bi tako silovito ne deloval! Naš Pokorn laže o socialnih demokratih tako, da vstajajo njegovim poslušalcem lasje na glavi. Sicer je sam precej velik grešnik. N. pr. hotel je pripraviti cerkvenika ob službo; ko mu srenjski možje niso ugodili, je pa cerkev zaprl 3 dni, da ni mogel cerkvenik zvoniti predpisanih zvonjenj. Ko so ga n. pr.

klicali h bolniku, ni hotel iti. Kaj pa vse z ljudmi počne; kar v svojo sobo jih pokliče, in tam se kar zravsa z vsakim! Sploh g. Pokoren je pokora za Besničane. — Mi se tolažimo, da bo kmalu bolje. Ljudje izpregledujejo in bodo tudi izpregledali, kajti čas je že. Priporočamo vsem, naj bero „Rdeči Prapor“, „Naprej!“ in take delavske liste in odprli se jim bodo prav kmalu možgani. Tudi pokore se bodo znebili.

Iz Logatca.

Nesreča. Naši klerikalci se pod varstvom „narodne sloge“ prav lepo razvijajo v „naprednem“ Logatcu. Prirejajo veselico za veselico. Na Štefanov dan so jo imeli pri Koholovcu. Kot junaki so imeli pri sebi morilno orožje. Eden je v igri sprožil nabasan revolver in vstrelil je v nogo tov. Mačka. Da, nesreča res nikoli ne počiva.

Župnijo bomo imeli v Logatcu, kakor se vse kaže. Umrli Brusovka je zapustila 19.000 kron v ta namen! Nanesli so jih skup logaški konsumentje.

Organistu Vilerju je g. gornjelogaški fajmošter odpovedal službo. Ali ima kakšnega drugga za ta posel.

„Naprej!“ ima že v Logatcu nekaj naročnikov, ali vse premalo! Naš list bi se mogel udomačiti v vseh delavskih družinah. Saj velja le 2 K 50 vin. na leto.

Delavci v Logatcu se še premalo zanimajo za svoje interese. Pri zadnjih volitvah so doma ostali, mesto da bi šli korporativno na volišče. Taka brezbriznost ni na mestu! Klerikalci so vse drugačni! In vendar se gre delavcem pri vseh takšnih volitvah za življenske koristi, klerikalcem pa le za stranko!!

G. Smole, naprednjak, da ga mu ni para, je na Silvestrov večer na surov način napadel enega našega sodruha. G. Smoletu priporočamo več olike — tudi če je bogat, se mora vesti olikano, če je kaj vreden!

Iz Dol. Logatca. Naš kaplan prav rad udira po svobodomislecih v svojih pridigah, zlasti po dijak h, kadar pridejo isti na počitnice. Pretečene božične počitnice je zopet zabavljaj, da so dijaki ničvredneži, ignoranti, izprienci i. t. d. Vzdržujemo se vsake kritike, ker upamo, da navedeno zadostuje, da se spozna g. kaplaneta, ki je bil tako slab študent, da je moral v lemenat, dasi bi rad kam drugam!

Odda se takoj v moji hiši

:: lepo stanovanje ::

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, podstrešja in pritličja. Zraven je lep sadni vrst. — Hiša se tudi proda; pri njej je koncesija za žganjekuho ter za prodajo žganja na debelo.

Več se poizve istotam v Idriji hiš. št. 556.

Ed. Šmarda

:: potovalna pisarna ::

v LJUBLJANI

Dunajska cesta št. 18

24-2

Francoska linija
Havre-New-York
samo 6 dni.

Priporočilo.

Cenjenemu občinstvu mesta Idrije se najtoplejše priporočam za naročila

vseh vrst obuval.

V moji delavnici se izdeluje solidno blago, po zmerni ceni. Prevzamejo se tudi vsa **popravila**, ki se jih izvršuje točno in v vsakem oziru v popolno zadovoljnost.

Z odličnim spoštovanjem

J. Gabrovšek,

čevljar v Idriji šte. 270.

„Restavracija pri „Zajcu““

Sodnijske ulice šte. 6 12-3

se priporoča sl. občinstvu za obilen obisk.

DRAGOTIN PUC 12-4

tapetniški in preprogarski mojster

Ljubljana :: Marije Terezije cesta št. 16.

Schneider & Verovšek 12-4

trgovina z železnino in stroji

Ljubljana :: Dunajska cesta 16

priporoča svojo veliko zalogo kuhinjske posode, okove za polštva in stavbe, orodje :: in rokodelske stroje za vse stroke. ::

Poljedelske stroje in motorje.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: „Tri jelke“. — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Restavracija „pri Levu“:

Marija Terezija cesta šte. 16

se priporoča.

6-4 Beti Kos, restavraterka.

Pozor!

Pozor!

Kavarna „Leon“

v Ljubljani * na Starem trgu št. 30
je vsaki dan vso noč odprta.

Na razpolago je najnovejši ameriški biljard in električni klavir. Z odličnim spoštovanjem

6-3 Leo in Fani Pogačnik.

ANTON BAJEC * umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod trančo 24-4

:: Cvetlični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi. ::

Vrtnarija na Karlovski c. 2. - Zunanja na oči'a točna.

L. TOMAŽIČ

zaloga piva

v Sp. Šiški :: pri Ljubljani

priporoča gosp. gostilničarjem in slav. občinstvu

zagrebško in češko
pivo.

Telefon št. 177. 6-4

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, čistilnice, preše za sadje i. t. d.?

Edinole pri: 6-4

Fr. Stupica

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta šte. 1., Valvazorjev trg šte. 6

in zakaj? zato, ker so dotični stroji: iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Delavci, sodrugi, naročajte le delavski tisk!

Za kron 36'-

4-4

se dobi:

zimsko suknja
suknena obleka
posamezne hlače
modni telovnik
pelerina zastoj.

Za odjemalce na debelo, priporočam
dolge pelerine, zimske jopice
in klobuke, z velikim popustom.

== Angleško skladišče oblek ==

:: O BERNATOVIČ ::
Ljubljana, Glavni trg št. 5.

10 zapovedi za zdravje 24-5

:: lično tiskane, vpošlje poštnine prosto in zastoj ::

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Češka budejeviška pivnica

== prej „Golobček“ ==

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.

Izvrstno pivo, najboljša vina,

== cenena kuhinja. ==

6-4

Lavrenčič & Domicelj

(lastnik R. Meglič) 6-4

Ljubljana :: Dunajska cesta št. 32.

Žitna trgovina. Brzjav : Lavra, Ljubljana.

: J. WIDER :

umetni vrtnar v Ljubljani

== Šelenburgove ulice šte. 3. ==

6-4

Cvetlice, šopki ::
sveži in suhi venci
s trakovi in napisi.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte
pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček
„cikorije“, temveč določeno znamko:

„Franck“

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo
kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in
podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah,
papirju in z podobnim natisom ponareja,

Varstv. znamka.

Varstv. znamka.

Varstv. znamka.

al Kuw. X 4457, 2:7. II.W.W.

Henrik Francka sinovi
Zagreb.

